شيعه فقهي منابع

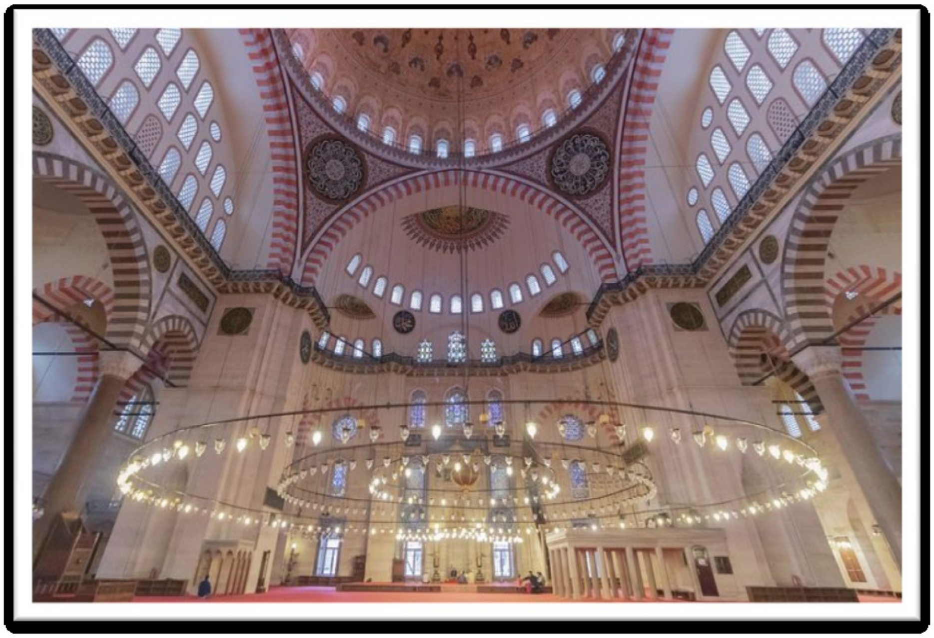

آية الله العظمى حسيني نسب

ژباړونکے: عبد الرحيم دراني

بسم الله الرحمن الرحيم

شیعه فقهې منابع (سرچینې)

شیعه د خداي د کتاب او سنتو په پیروۍ سره د شرعي احکامو د راویستلو او استنباط لپاره له لاندنیو څلورو اساسي منابعو استفاده کوي.

1. د خداي تعالیٰ کتاب
2. سنت
3. اجماع
4. عقل

په دغو منابعو کښې د خداي کتاب (قرآن) او د پیغمبر(ص) سنت د شیعه فقې تر ټولو بنیادي سرچینه ده چې دلته یې مختصرشان وضاحت کوو.

د خداي تعالیٰ کتاب

د تشیع د مکتب لارویان قرآن د خپلې فقهې تر ټولو د محکمې سرچینې په توګه او د الهی احکامو د پیژندلو معیار ګڼي، ځکه چې د شیعه ؤ لاربنوونکو د اسلام اسماني کتاب د فقهي احکامو د لاسته راوړلو لپاره تر ټولو لویه مرجع بللې ده په دې توګه چې هره نظریه او نظر باید د قرآن د وینا په تله وتلل شي او که له قرآن سره سمون خوري نو منل شي که نه وي بایدورځنې تېر شو د شیعه ؤ شپږم امام حضرت جعفر صادق (ع) په دې هکله فرمايي:

"وَ کُلّ حدِیثٍ لا یُوافقُ کتاب الله فهو زخرفُ."[1]

هره خبره چې له قرآن سره برابره نه وي، بې بنیاده او غلطه ده.

هم دا شان امام جعفر صادق (ع) له رسول الله مبارکه نقلوي:

"یا أیُهاالنّاسُ ما جاءکُم عَنّی یُوافقُ کتاب الله فَإنهُ قُلتُهُ و ما جاءکم یخالف کتاب الله فلم أقُلهُ.[2]

اي خلکو هره خبره چې په ما پورې وتړلې شي که د خدای تعالیٰ د کتاب سره هماهنګه وي زما خبره ده او که سمون ورسره ونه خوري زما نه ده.

له دغو دوو حدیثونو ښه څرګندیږي چې د مسلمانانو اسماني کتاب د شیعه امامانو له نظره د شرعي احکامو د استنباط لپاره تر ټولو مزبوته سرچینه ګڼل کیږي.

سنت

سنت يعنې د پيغمبر(ص) وينا او عمل او يا داسې کار چې هغوي تائيد کړے وي د شيعه فقهې دوهمه روښانه سرچينه ده او د پيغمبر(ص) له اهلبيتو ګران امامان په مستقله توګه د پيغمبر(ص) د سنتو ناقلان او د سنتو د علم خزانې ګڼل کيږي. البته که له نورو معتبرو لارو هم د رسول الله مبارک خبرې راغلي او روايت شوي وي شيعه يې مني.

دلته غوره ده په دوه مسئلو بحث وکړو:

د پيغمبر(ص) په سنتو د عمل کولو دليلونه

د شیعه ؤ امامانو او ښوونکو خپلو منونکو ته د قرآن د عمل د سپارښتنې تر څنګ هغوي ته د پیغمبر(ص) د سنتو سپارښتنه هم کړې ده او کتاب او سنت یې د یو بل تر څنګ ستایلي دي.

امام جعفر صادق (ع) فرمایي:

"إذا وَرَدَ عَلَیکُم حدیثٌ فَوَجَدتُم لهُ شاهِداً مِن کتابِ الله او مِن قول رسول الله (ص) وَ إلاّ فالذی جاءکم به اولی به".[3]

هر کله چې تاسو ته یوه خبره دروسیده که د خدای له کتاب او د پیغمبر(ص) له سنتو مو د هغې لپاره ګواه او دلیل پیدا کړ وې منئ که نه وي دا خبره د هغه له راوړونکي سره ښایي(د هغه په درد خوري).

هم دا راز امام محمدباقر(ع) د پیغمبر(ص) په سنتو عمل کول د یو جامع الشرائط فقیه بنیادي شرط بللے دے او داسې فرمایي:

"إنّ الفَقِیه حق الفقیه الزاهد فی الدنیا الراغبُ فی الاخره، المتمسک بسنة النبیّ(ص)".[4]

ریښتینے فقیه هغه دے چې له دنیا ډډه وکړي او په اخرت کښې ګروهنه او دلچسپي ولري او د پیغمبر(ص) په سنتو منګولې ښخې کړي.

د شیعه ؤ لارښوونکي د سنتو په معامله کښې تر دې حده مخکښې تللي دي چې د خداي د کتاب او سنتو مخالفت یې کفر ګڼلے دے امام جعفر صادق (ع) په دې باب فرمایي:

"مَن خالفَ کتاب الله و سُنة محمد(ص) فقد کفر".[5]

"هر څوک چې له قرآن او د پيغمبر(ص) له سنتو سره مخالفت وکړي کافر دے"

په دې بيان سره معلوميږي چې شيعه تر بلې هرې اسلامي ډلې زيات د پيغمبر(صلی الله عليه و اله) د سنتو درنښت کوي او په دې طريقې سره د هغــــو کسانو خبره بې بنياده ثابتيږي چې وايي

شيعه د پيغمبر(صلی الله عليه و اله) په سنتو عمل نه کوي.

د اهل بيتو په حديثونو عمل کولو دليلونه

د پيغمبر(ص) د عترت (اهلبيتو عليهم السلام) د حديثونو په هکله د شيعه ؤ د خبرې د واضحولو لپاره مجبوره يوو په دوو زمينو بحث او څيړنه وکړو.

الف: د معصومو امامانو د حدیثونو ماهیت

ب: د هغو د معتبروالي دلائل او د پیغمبر(ص) د اهلبیتو علـــــیهم

السلام د متابعت ضروري والے.

اوس په لنډه توګه د دلیلونو په رڼا کښې په دواړو برخو بحث کوو.

د رسول الله مبارک د عترت د حدیثونو ماهیت

د شیعه ؤ له نظره یوازې د نړۍ پروردګار د بشریت د ټولنې لپاره د قانون جوړلو او تشریع حق لري او هغه ذات د شریعت احکام او قوانین د خپل پیغمبر(ص) په وسیله نړیوالو ته رسوي او روښانه ده چې پیغمبر(ص) د خداي او خلکو تر مینځ د وحي او شریعت یوازینۍ

واسطه (ذریعه) ده او له دې بیانه دا خبره څرګندیږي چې که شیعه د اهلبیتو علیهم السلام احادیث هم د خپلې فقې یوه منبع ګڼي د دې مطلب دا نه دے چې د پیغمبر(ص) د سنتو په مقابله کښې د اهلبیتو علیهم السلام احادیثو د استقلال او اصالت قائل دي بلکې د اهل بیتو حدیثونه یوازې په دې خاطر معتبر دي چې د رسول الله مبارک د سنتو بیانوونکي دي په دې اساس د شیعه ؤ معصوم امامان له ځانه څه نه وایي او هغه څه چې وایي د پیغمبر(ص) سنت دي.

د خبرې د ثابتولو لپاره غوره ګڼو د اهلبیتو علیهم السلام ځینې روایتونه ذکر کړو:

1. امام جعفر صادق (ع) یو سړي ته چې له هغه یې پوښتنه وکړه وفرمایل:

"مَهْما أجَبتُكَ فِيهِ بِشيءٍ فَهُو عن رسول الله،

لَســنـــــــــا نَقولُ بِرأيِنا مِن

شيءٍ".[6]

"هر څواب چې مې تا ته درکړ له پيغمبر(ص)

دے او مونږ په خپله خوښه او خپله رايه څه نه

وايو".

او په يو بل ځاي کښې فرمايي:

"حديثى حديث ابى، و حديث ابى، حديث

جدى و حديث جدى حديث الحسين و حديث

الحسين حديث الحسن و حديث الحسن

حديث امير المؤمنين و حديث امير المؤمنين

حديث رسول الله و حديث رسول الله قول الله

عزوجل".[7]

زما خبره زما د پلار (امام باقر) خبره ده، د پلار

خبره مې د نيکه (امام على بن حسين) خبره،

د نیکه خبره مې د حسين بن على خبره ده او د حسين بن على خبره د حسن بن على خبره ده، د حسن بن على خبره د اميرالمؤمنين خبره ده، د اميرالمؤمنين (على) خبره د خداي د رسول خبره او د خداي د رسول خبره د لوي خداي خبره ده".

2. امام محمد باقر(ع) جابر ته داسې فرمايي:

"حدثنى ابى عن جدى رسول الله(ص) عن جبرائيل(ع) عن الله عزوجل و كلما احدّثك بهذه الاسناد".[8]

"پلار مې له نيکه رسول الله مبارک ماته روايت کړه هغه هم له جبرائيله او جبرائيل هم له لوي خدايه روايت کړه او هغه څه چې تا ته يې روايت کوم په دغو اسنادو سره دے"

د نوموړو روایتونو په رڼا کښې د شیعه امامانو د احادیثو چې هماغه د پیغمبر(ص) سنت دي، ماهیت څرګندیږي.

د پیغمبر د اهلبیتو(ع) د پیروۍ د ضرورت او معتبروالي دلیلونه

د اهل سنتو او شیعه ؤ عالمان دواړه په دې نظر دي چې د خداي رسول دوه ګرانبیه او ارزښناک میراثونه پریښي او ټول مسلمانان یې د هغو منلو ته رابللي دي او د خلکو هدایت او نیکمرغي یې په دغو دوو څیزونو په عمل پورې تړلې ده یو د خداي کتاب او بل خپل اهلبیت علیهم السلام او عترت.

دلته د نمونې په توګه د ځینو روایتونو یادونه کوو.

1. ترمذی په خپل صحیح کښې له جابر بن عبدالله انصاري او هغه له رسول الله مبارکه داسې روایتوي:

"یا أیّهاالناس إنی قد ترِکتُ فیکُمُ ما إن اخذتم به لن تَضِلّوا: کتاب الله و عترتی اهل بیتی".[9]

اي خلکو زه په تاسو کښې دوه څیزونه پرېږدم چې که منګولې پرې ښخې کړئ هیڅکله به بې لارې نه شئ، د خداي کتاب او خپل عترت اهل بیت.

2. ترمذي همداراز په دغه کتاب کښې لیکي:

قال رسول الله صلی الله علیه (واله) وسلم إنی تاركٌ فیـــــــکم ما إن

تَمَسکتم به لن تَضِلوّا بعدی احدهما اعظم من اخر، کتاب الله حبل ممدود من السمآء إلی الارض و عترتی اهل "بیتی و لن یفترقا حتّی

يَرِدَ علىّ الحوضَ فَانظروا كيفَ تَخلفونى فيهما".[10]

پيغمبر(ص) وفرمايل: زه به تاسو ته دوه قيمتى خيزونه پريږدم چې كه هغه ټينګ كړئ هيڅكله به له ما وروسته بې لارې نه شئ په هغوي كښې يو تر بل لوړ دے د خداي كتاب چې د ځمكې او آسمان تر مينځ د اتصال د رسى په شان دے او زما عترت او اهلبيت، هغوي به هيڅكله له يو بله جدا نه شي تر دې چې د كوثر (د ډنډ) په غاړه ماته راورسيږي نو خيال كوئ چې له ما وروسته له هغو سره څرنګه سلوک كوئ.

3. مسلم بن حجاج په خپل صحيح كښې له پيغمبر(ص) يو روايت راوړے دے:

ألا ايها الناسُ فَإنما أنا بشرٌ يوشكُ أن ياتى رسول ربى فَاجيبُ و أنا تاركٌ فيكُمُ الثقلين

اولهما كتاب الله فيه الهدىٰ والنور فَخُذوا بكتاب الله واستمسكوا به فحثّ علىٰ كتاب الله و رغّب فيه ثمّ قال و أهل بيتى اذكركم الله فى اهل بيتى اذكركم الله فى اهل بيتى اذكركم الله فى اهل بيتى.[11]

اي خلكو زه هم يو انسان يم او نزدې ده چې د خداي استازے (عزرائيل) ماته راشي او زۀ ورته ځواب ورکړم، زۀ په تاسو کښې دوه ګرانبيه يادګارونه پريږدم يو د خداي کتاب دے چې نور او هدايت دے د خداي کتاب ټينګ کړئ بيا پيغمبر(صلى الله عليه و اله) خلک قرآن ته وهخول، او زياته يې کړه او زما اهلبيت عليهم السلام، سپارښتنه کوم زۀ تاسو ته د اهل بيتو سپارښتنه کوم زۀ تاسو ته د اهلبيتو عليهم السلام. سپارښتنه کوم زه تاسو ته د اهل بيتو عليهم السلام.

4. ځينو محدثانو له پيغمبر(ص) نه روايت کړے دے چې ويې فرمايل:

"إنّی تارکٌ فيکم الثقلين کتاب الله و اهل بيتی و إنهما لن يَفتَرِقا حتّی يَرِدَ علیّ الحوض".[12]

زه تاسو ته دوه قيمتی خيزونه پريږدم يود خداي کتاب قرآن او بل زما اهلبيت او دا دوه به هيڅکله له يوه بله جدا نه شي تر دې چې د قيامت په ورځ زما څنګ ته راورسيږي.

يادونه ضروري ګڼو چې په دې مسئله کښې حديثونه دومره زيات دي چې په دې وړوکې کتاب کښې نه ځاييږي او عزتمن څيړاندي سيد مير حامد حسين د دغو روايتونو سندونه په کتاب "عَقَباتُ الانوار" کښې چې په شپږو ټوکو چاپ شوے دے راغونډ کړي دي.

د دغو روایتونو په رڼا کښې ښه څرګندیږي چې د اهل بیتو متابعت او د هغوي ټینګول د خداي د کتاب او د رسول الله مبارک د سنتو تر څنګ د اسلام له ضروریاتو دي او د عترت (اهلبیتو علیهم السلام) د ویناوو پریښودل د ګمراهۍ او د لارې د ورکولو سبب کیږي.

اوس یوه پوښتنه چې پیدا کیږي دا ده چې د پیغمبر(ص) عترت چې پیروي یې واجبه ده کوم کسان او څوک دي؟ د دې مسئلې د روښانولو لپاره د روایتونو په استناد سره د پیغمبر(ص) د عترت معنا څیړو.

د پیغمبر(ص) اهلبیت (ع) څوک دي؟

له تیرو روایتونو معلومه شوه چې پیغمبر(ص) ټول مسلمانان له خپلو اهلبیتو علیهم السلام

پیروۍ ته بللي دي او اهلبيت يې د خداي د کتاب تر څنګ له ځانه وروسته د خلکو د مرجع په توګه ياد کړي دي او په ډاګه يې ويلي دي چې "قرآن او عترت هيڅکله له يوۀ بله نه جدا کيږي"

په دې اساس د پيغمبر(ص) اهلبيت هغه کسان دي چې د دې حکم مطابق چې د خداي رسول هغوي د قرآن قرين او برابر بللي دي د عصمت له مقامه برخمن او د اسلامي علومو او معارفو له رڼې چينې برخمن دي ځکه چې که داسې نه وي نو د خداي کتاب (قرآنه) جدا کيږي حال دا چې رسول الله مبارک فرمايي چې قرآن او اهـــل بيت هيڅکله له يوۀ بله نه جدا کيږي تر دې چې د حوض کوثر په غاړه ماته راورسيږي.

په دې توګه د اهل بیتو او د هغوی د لوړو صفاتو په دقیقه پیژندلو ضرورت چې یوازې د شیعه ؤ له امامانو سره _ چې ټول د پیغمبر(ص) عترت دي _ سمون خوري ثابتیږي.

اوس د لویو اسلامي محدثانو د روایتونو په رڼا کښې په دې هکله خپل روښانه دلیلونه راوړو:

1. مسلم بن حجاج د ثقلین د حدیث له بیانولو وروسته داسې وایي چې یزید بن حیان له زید بن ارقم نه پوښتنه وکړه، د پیغمبر(ص) اهل بیت څوک دي؟ آیا د پیغمبر(ص) میرمنې اهل بیت دي؟ زید بن ارقم په ځواب کښې وویل:

"لا وَایم الله إنّ المرأةَ تکونُ مع الرجلِ، العصر مِنَ الدهر ثم یطلقها فترجع الى ابیها و قومها، اهل بیتهُ أصلهُ و عَصَبَتهُ الذینَ حُرموا الصدقة بعدهُ". [13]

(نه داسې نه ده) په خداي قسم ښځه د یوې مودې له مخه له مېړهٔ سره وي بیا سړے هغې ښځې ته طلاق ورکړي چې خپل پلار او خپلوانو ته ستنه شي له اهل بیتو مقصد هغه کسان دي چې اصل، یعنې د هغه حضرت(ص) د خپلوۍ ژوري جرړې ولري _ او د هغه حقیقي خپلوان وي، هغه کسان چې له پیغمبره وروسته ورته صدقه نه شي ورکول کیدے.

دا روایت ښه په ډاګه د دې حقیقت ګواهي ورکوي چې د پیغمبر(ص) له عترته چې پیروي یې د قرآن په شان واجبه ده، مراد د رسول الله مبارک میرمنې نه دي بلکې د پیغمبر(ص) اهلبیت هغه کسان دي چې پر جسماني نسبت (خپلوۍ) سره بیره معنوي وابستګي او ځانګړې غوره والے هم ولري چې وکولے شو

هغوي د خداي د کتاب تر څنګ د نړۍ د مسلمانانو مرجع وبلو.

2. پيغمبر(ص) يوازې د اهلبيتو عليهم السلام د صفتونو (او ځانګړتياوو) په بيانولو بسنه نه ده کړې بلکې د هغو شمير يې هم چې دولس تنه دي جوت کړے دے. مسلم له جابر بن سمره حکايت کوي:

"سَمِعتُ رسول الله صلى الله عليه (واله) وسلم يَقول: لا يَزالُ الاسلام عزِيزاً الى اثنى عشر خليفة ثم قال كلمة لم أفهَمها، فقُلتُ لابى: ما قال؟ فقال كُلّهُم مِن قريش".[14]

له پيغمبر(ص) مې واوريدل چې وې فرمايل: اسلام به په دولسو خليفه ګانو عزتمن پاتې شي بيا يې څه خبره وکړه چې زه پرې پوه نه شوم له پلاره مې وپوښتل څه يې وويل؟

ځواب يې راکړ: ويې فرمايل چې ټول له قريشو دي".

مسلم بن حجاج همداشان له رسول الله مبارکه روايتوي چې:

"لا يَزالُ امرالناس ماضياً ما وليهم اثنا عشر رجلاً".[15]

د خلکو چارې به ډېرې ښې تيرې شي تر هغه وخته چې دولس کسان په هغوی واکمني ولري.

دا دواړه روايتونه د شيعه ؤ په خبره روښانه ګواه دي چې د شيعه ؤ

دولس امامان له پيغمبر(ص) وروسته د خلکو رښتينې لارښوونکي دي. ځکه چې په اسلام کښې دولس خليفه ګان چې له رسول الله مبارک سملاسي وروسته د مسلمانانو د چارو

مرجع او د اسلام د عزت او برم سبب وي بې له هغو دولسو امامانو چې د پيغمبر(ص) اهلبيت دي بل مصداق نه لري. ځکه چې له څلورو خلفاؤ چې په مسلمانانو کښې خلفاي راشدين مشهور دي تير شو د بني اميه او بني عباسو نور واکوالان د خپلو ناروا کارونو په وجه چې اسلام يې ګواهي ورکوي د اسلام او مسلمانانو لپاره د شرم سبب وو.

په دې ډول اهلبيت عليهم السلام چې پيغمبر(ص) له قرآن سره برابر او د نړۍ د مسلمانانو مرجع بللي دي هماغه د پيغمبر(ص) د عترت دولس امامان دي چې د رسول الله مبارک د سنتو ساتونکي او د هغوي د علم لرونکي دي.

3. اميرالمؤمنين على بن ابيطالب هم د مسلمانانو لارښوونکي له بنى هاشمو ګڼلي

دي چې دا پخپله د اهلبيتو عليهم السلام په

پيژنګلو کښې د شيعه ؤ د خبرو په صحيح

والے يو بل روښانه

ګواه دے. هلته چې فرمايي:

"إنّ الائمة من قريش غرسوا فى هذا البطن _

من بنى هاشم _ لا تصلح علىٰ من سواهم و

لا تصلح الولاة من غيرهم.[16]

_ له قريشو امامان _ د بنى هاشمو له طايفې

دي او نور څوک په خلکو د ولايت وړتيا نه لري

او د نورو واکمنانو واکمنې بې بنياده

ده.

نتیجه:

له دغو روايتونو دوه حقيقتونه ځرګنديږي

1. د پيغمبر(ص) په اهل بيتو پورې تمسک او د هغوي پيروي د خداي د کتاب د اطاعت تر څنګ واجبه ده.

2. د خداي د رسول اهلبيت چې د قرآن مجيد قرين او د ټولو مسلمانانو مرجع معرفي شوي دي لاندیني خصوصيتونه لري.

الف: ټول د قريشو له قبيلې او د بنی هاشمو له طائفې دي

ب: هغوي ټول له پيغمبر(ص) سره داسې خپلوي لري چې صدقه پرې حرامه ده

ج: ټول د عصمت مقام لري که نه وي له قرآن مجيده عملاً جدا کيږي حال دا چې رسول الله

فرمایلي دي چې دا دواړه (قرآن او اهلبیت) له یوه بله نه جدا کیږي تر دې چې د حوض کوثر په غاړه راورسیږي.

د: دغه ټول باید دولس کسان وي چې د خداي له رسوله وروسته په یو بل پسې د مسلمانانو ولي او امام وي.

هـ : دا د پیغمبر(ص) دولس خلیفه ګان د اسلام د ډیرنده برم او عزت سبب دي.

دغو صفتونو ته په پام سره چې له روایتونو لاس ته راځي د لمر په شان روښانه کیږي چې له خپلو اهلبیتو علیهم السلام د پیغمبر(ص) مقصد چې مسلمانانو ته یې د هغوي د پیروۍ سپارښتنه کړې ده هماغه د پیغمبر(ص) د عترت دولس پاک امامان دي. چې شیعه د هغوي په پیروۍ او د خپلو فقهي

احکامو په پيژندلو کښې د هغوي په متابعت وياړ کوي.

---

[1]. اصول کافی لومړے ټوک کتاب فضل العلم، باب الاخذُ بالسنة و شواهد الکتاب، حديث 3.

[2]. تېر سند 5حديث.

[3]. اصول کافی لومړے ټوک کتاب فَضل العلم، باب الاخذ بالسُنة و شواهد الکتاب دوهم حديث.

[4]. تير سند اتم حديث

[5]. تير سند شپږم حديث

[6]. جامع احاديث الشيعه لومړے ټوک 129مخ.

[7]. تېر سند 127مخ.

[8]. تېر سند 128مخ.

[9]. صحيح ترمذي كتاب المناقب باب مناقب اهلبيت النبى 5ټوک بيروت چاپ 662مخ 3786ح.

[10]. تير سند 663مخ 3788ح.

[11]. صحيح مسلم جزء 7 باب فضائل على بن ابى طالب مصر چاپ 122 او 123مخونه.

[12]. مستدرک حاکم 3جزء 148مخ، الصواعق المحرقه يولسم باب، اول څپرکے، 149مخ او دي مضمون ته نږدې حديثونه په لاندينيو كتابونو كښې هم ليدل كيږي:

مسند احمد جزء 5 182 189مخونه، كنزالعمال، اول جزء باب الاعتصام بالكتاب والسنة 44مخ.

[13]. صحیح مسلم جزء 7 باب فضائل علی بن ابیطالب مصر چاپ 123مخ.

[14]. صحیح مسلم شپږم ټوک دریم مخ مصر چاپ.

[15] . تېر سند.

[16]. نهج البلاغه (صبحی صالح) 144خطبه.

*****

آيا شيعه د قران د تحريف عقيده لري؟

مشهور شيعه عالمان او پوهان په دې عقيده دي چې په قران مجيد کې هيڅ ډول تحريف او لاس وهنه نه ده شوي او کوم قران چې نن له مونږ سره دے هماغه اسماني کتاب دے. چې په رسول اکرم (صلی الله عليه واله) نازل شوے ؤ او هيڅ کمې يا زياتې په کې نه دے شوے د دې خبرې د روښانيدو لپاره څو ښکاره ګواهانو او شاهدۍ ته اشاره کوو.

1ـ خداي تعالی د مسلمانانو د اسماني کتاب ساتنه او حفاظت ضمانت کړے او په خپله ذمه يې اخستے دے او فرمايي:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ [1]

ـ مونږ قران مجيد نازل کړے دے او يقينا چې مونږ يې حفاظت کوو

خرګنده ده چې شيعه چې قران د خپل عمل او
کړو سرمشق او

بيلګه ګرځوي د دغه ايت درنښت کوي ، عقيده
پرې لري او د

خداي د کتاب په ساتنه او حفاظت کې په هغه
ايمان لري.

2ـ د شيعه ۋ لوي امام او پيشوا حضرت علي
عليه السلام چې تل له رسول الله مبارک سره ۋ
او د وحي له ليکونکو (کاتبان وحي) څخه دے په
مختلفو ځايونو کې يې خلک قران ته بللي دي
دلته د امام علي د ويناوو څينې برخې تاسو ته
وړاندے کوو.

((وَ اعلَمُوا اَن هَذا القُرانَ هُو النَاصِحُ الذِي لا
يَغش وَ الهادِي الذِي لا يضِل [2]

ـ پوه شئ چې دا قران داسې نصيحت کوونکے دے چې هيڅ کله خيانت او غش نه کوي او داسې لار ښود دے چې هيڅ کله څوک نه ګمراه کوي.

((ان الله سبحانه لم يعظ احدا بمثل هذا القران فانه حبل الله المتين وسببه المبين [3]

سبحان خداي هيڅ کله څوک د دې قران په شان نه دے نصيحت کړے قران د خداي لويه او مضبوطه رسۍ او د خداي کلکه وسيله ده

((ثم انزل عليه الکتاب نورا لاتطفأ مصابيحه ، و سراجا لا يخبوا توقده و منهاجا لا يضل نهجه ... و فرقانا لا يخمد برهانه)) [4]

ـ بيا خداي تعالی داسې کتاب راواستاوۀ چې نه مړ کيدونکے نور دے او داسې څراغ دے چې

هیڅ کله خپل لارویان نه بې لارې کوي او د حق او باطل د جدایۍ وسیله ده چې هیڅ کله یې برهان نه خرابیږي.

د شیعه ؤ د لوي امام له دغو ویناوو ښه معلومیږي چې قران مجید د روښانه څراغ په شان دے چې تر ابده به د خپلو پیروانو د لارې روښانوونکے وي او هیڅ داسې بدلون په کې چې د هغه د رڼا د خاموشۍ او د انسانانو د ګمراهۍ سبب شي نه راځي.

3 ـ شیعه پوهان او عالمان په دې اجماع لري چې رسول الله مبارک وفرمایل ((زه تاسو ته دوه ګرانبیه ارزښتناک او درانه څیزونه پریږدم یو د خداي پاک کتاب (قران مجید) او بل زما اهل بیت او عترت تر څو چې په دغو دوو ټینګ اوسئ هیڅ کله به بې لارې نه شئ))

دا یو متواتر اسلامي حدیث دے چې هم شیعه او هم سنیانو نقل کړے دے له دې بیانه هم ښه معلومیږي چې د شیعه ؤ له نظره د خداي په کتاب کې هیڅ ډول بدلون او تحریف نه شي راتللے ځکه چې که بدلون او تحریف په کې وشي په هغه عمل او ټینګ دریدل د هدایت او د ګمراهۍ د ختمیدو سبب نه شي کیدے او

دا نتیجه د دغه متواتر ایت له نص سره په ټکر کې ده.

4 ـ د شیعه مخکښانو او لارښوونکو په روایتونو کې چې زمونږ ټولو عالمانو او فقیهانو نقل کړي دي دا حقیقت جوت شوے دے چې قران د حق او باطل د جدایۍ معیار او له سمو د ناسمو د جداکولو او پیژندلو وسیله ده په دې معنا چې هر څه چې مونږ ته رارسیږي حتی که حدیثونه هم دي باید له قران سره پر تله کړو که د قران له

ایتونو سره یې سمون خوري حق دي او که سمون یې نه خوري باطل او غلط دي ـ

په دې هکله د شیعه و په کتابونو کې که هغه فقهي دي او که د حدیثو دي ډیر روایتونه راغلي دي چې یوه ته په کې اشاره کوو امام صادق علیه السلام فرمایي:

((ما لم یوافق من الحدیث القران فهو زخرف)) [5]

ـ هره خبره چې له قران سره سمون ونه خوري غلطه او چټي ده.

له دغو روایتونو هم ښه معلومیږي چې په قران کې بدلون او تحریف نشي کیدے او ځکه دا کتاب تر ابده پورې د حق او باطل د پیژندلو معیار پاتې کیدے شي.

5 ـ د شيعه ؤ لــــويو عالمـــــانو چې تل د اسلام د کلتور او د تشيع مخکښان وو په دې حقيقت اعتراف کړے دے چې په

قــــــران مجيد کې هيڅ کله بدلون نه شي کيدے د دغو عالمانو شمير ډير زيات دے خو مونږ يې د بيلګې له پاره څو تنو ته اشاره کوو.

1 ـ ابو جعفر محمد بن علي بن حسين بابويه قمي چې په صدوق مشهور دے او په کال 381 هـ کال کې وفات شوے دے فرمايي:

((د قران په هکله زمونږ عقيده دا ده چې هغه د خداي خبرې او وحي ده او داسې کتاب دے چې غلط او باطل څيزونه ورته نه شي وررننوتلے او د حکيم او پوه خداي له لوري نازل شوے دے او هغه

يې رالېږونکے او ساتونکے دے. [6]

2 ـ په علم الهدی مشهور سید مرتضی علي بن حسین موسوي علوي (وفات 436) فرمايي:

((ځينو اصحابو لکه عبد الله بن مسعود او ابي بن کعب او داسې نورو ډير ځله ټول قران له اوله تر آخره د رسول الله مبارک په وړاندې ولوسته او ټول په دې ګواهي ورکوي چې قران راغونډ شوے او ترتيب شوے او بې له څه غلطی، تيروتنې او تيتوالي دے)) [7]

3 ـ ابـو جعفـر محمد بن حسن طوسي په شيخ الطايفه مشهور

(وفات 460) فرمايي:

((په قران کې د کمي زياتي خبره داسې خبره ده چې له دې کتاب سره نه ښايي ځکه چې ټول مسلمانان يو نظر لري چې په قران څه نه دي ورزيات شوي او دا چې له دې څه نه دي کم

شوي په دې هم د مسلمانانو مذاهب عقيده لري او دا خبره (په قران کې نه زياتوالے)) زمونږ له مذهب سره لا ډيره ښايي دا خبره سيد مرتضى منلي او تاييد کړې ده او د روايتونو له ظاهره هم دا حقيقت څرګنديږي ځينې کسان د شيعه و او سنيانو لخوا ځينو روايتونو ته اشاره کوي چې په کې د قران د ايتونو د کم والي يا ځاي په ځاي کيدو خبره شوې ده خو دا روايتونه د خبرِ واحد په شان دي چې د علم او

عمل سبب نه ګرځي او ښه دا ده چې ورځينې ډډه وشي)) [8]

4 ـ ابو على جعفر چې د ((مجمع البيان)) تفسير ليکونکے دے فرمايي:

((په قران کې د زياتوالي په هکله ټول امت په يو نظر دے چې دا خبره سمه نه ده خو په دې هکله چې قران مجيد کې کمې شوے دے لږ

شان شيعه و او د اهل سنتو د ((حشويه))
فرقې ځينو کسانو روايتونه راوړي دي خو هغه
څه چې زمونږ په مذهب کې

منل شوي او صحيح دي دې په خلاف دي[9]

5 ـ ((په سيد ابن طاووس)) (وفات 664 هـ)
مشهور علي بن طاووس حلي فرمايي:

د شيعه ؤ نظر دا دے چې په قران کې بدلون نه
شي کيدے[10]

6ـ شيخ زين الدين عاملي (وفات 877 هـ) د دې
ايت په تفسير کې ((انا نحن نزلنا الذکر و انا له
لحافظون) فرمايي:

مونږ قران مجيد له هر ډول بدلون، تحريف او
زياتوالي ساتو او حفاظت يې کوو.[11]

7ـ قاضي سيد نور الدين شستري چې د احقاق الحق كتاب ليكونكے دے (وفات 1019 هـ) فرمايي:

هغه څه چې په شيعه ؤ پورې يې تړي چې دوي د قـــــــران د تحريف

قايل دي دا خبره ټول شيعه نه مني په شيعه ؤ كې ډير لږ كسان دغه عقيده لري، هغوی ته توجه او پروا يې نه كيږي[12]

8 ـ په بهاء الدين عاملي مشهور محمد بن حسين معروفي (وفات 1030 هـ) فرمايي:

صحيح دا ده چې قران له هر ډول كمي زياتي پاک دے او دا چې ويل كيږي د امير المؤمنين (علي) نوم له قرانه ليرې شوے دے عالمان دا خبره نه مني او ښوک هم چې تاريخ او روايتونه ولټوي پوهيږي چې قران مجيد د روايتونو په تواتر

او د زرګونو اصحابو په نقل او روايتونو سره ثابت ، ټينګ او روغ دے او ټول د پيغمبر اکرم صلی الله عليه و اله په زمانه کې راغونډ شوے دے [13]

9 ـ د کتاب وافي ليکوال فيض کاشاني (وفات 1091 هـ) د دا ډول ايتونو لکه (انا نحن نزلنا الذکر و انا له لحافظون) چې د قران په نه بدليدو او نه تحريف دلالت کوي له بيانولو وروسته فرمايي

په دې صورت کې څرنګه ممکنه ده چې په قران مجيد کې تحريف يا بدلون وکړے شي؟ پر دې سربيره د تحريف ايتونه د خداي د کتاب مخالف دي نو دغه ايتونه بايد بې اساسه وګڼو [14]

10 ـ شيخ حر عاملي (وفات 1104 هـ) فرمايي:

د تاريخ او روايتونو لټونکے انسان ښه پوهيږي چې قران مجيد د حديثو د تواتر او د زرګونو تنو

اصحابو په نقل سره ثابت او روغ دے او د پيغمبر اکرم صلی الله عليه و اله په وخت کښ راغونډ شوے او منظم شوے دے[15]

11 ـ لوي محقق کاشف الغطاء په خپل مشهور کتاب کشف

الغطاء کښ ليکي:

په دې کښ شک نيشته چښ قران مجيد د خداي تعالی لخوا د

حفاظت او ساتيښ په وجه له هر کمي او تحريفه خوندي پاتښ شوے دے لکه څرنګه چښ د قران صراحت او په ټولو زمانو کښ د علماوو او پوهانو اجماع د دې ګواهي ورکوي او د يو څو کسانو مخالفت ته بايد پام او پروا ونه شي ـ

12 ـ د اسلامي انقلاب ستر لارښود حضرت ايت الله العظمی امام خميني هم په دې هکله وينا

لري چې د یو روښانه دلیل په توګه یې ذکر کوو دوي وایي:

هر څوک چې د قران په راغونډولو او ساتلو او د هغه په لیکلو او تلاوت کې د مسلمانانو له توجه او اهمیت ورکولو خبر دي د ((تحریف قران)) د تصور د غلطوالي ګواهي ورکوي او دا خبره د باور وړ نه ګڼي او کوم روایتونه چې د قران د تحریف په هکله موجود دي یا ضعیف دي چې استدلال پرې نه شي کیدے یا مجهول دي چې د جعل والي نښې یې معلومې دي یا داسې روایتونه دي چې مضمون او مقصد یې د قران تاویل او تفسیر دے یا نور قسمونه دي چې لیکل او بیانول یې لوي کتاب ته ضرورت لري او که له دې اندیښنه نه وے چې د بحث له موضوع به خارج شو د قران په تاریخ او په هغه څه به مو چې په تیرو پیړیو کې په قران تیر شوي دي مفصل بیان

کړي وو او روښانه کړې به مو وه چې قران مجید بالکل همدا اسماني کتاب دے چې زمونږ په لاس کې دے او هغه د نظر اختلاف چې د قران په قاریانو کې موجود دے یوه نوې خبره ده چې له هغه څه سره چې جبرائیل امین د رسول الله مبارک په پاک زړه نازل کړل هیڅ اړه نه لري.[16]

نتیجه:

ټول مسلمانان که شیعه دي او که سُني په دې نظر دي چې دا اسماني کتاب کټ مټ هماغه قران دے چې په پیغمبر اکرم (ص) باندې نازل شوےدے او له هر ډول کمي او زیاتي پاک او په امان کې دے

په دې بیان سره معلومیږي چې هغه ناروا تهمت چې په شیعه ؤ لګول کیږي صحیح نه دے او که د یو څو ضعیفو روایتونو ذکر کول د دغه تور او

تهمت د لګولو سبب شوے دے نو مونږ وايو چې دغه ډول روايتونه صرف د شيعه ؤ د يوې وړې شان ډلې نه دي بلکې ځينو اهل سنتو مفسرانو هم دغه ډول کمزوري روايتونه نقل کړي دي چې ځينو ته يې اشاره کوو

ابو عبد الله محمد بن احمد انصاري قرطبي په خپل تفسير کې له ابوبکر انبازي او هغه هم له ابی بن کعب روايتوي چې سوره احزاب (چې 73 ايتونه لري) د پيغمبر اکرم په زمانه کې د سوره

بقـــــره (283) هـــــــومره وه او ايه رجم هم په دغه سوره (احـــزاب) کې وه [17] (اوس په احزاب سورې کې د رجم ايت نيشته)

هم دا راز په هم دې کتاب کې له حضرت عائشه نقل کوي

احزاب سورې د پیغمبر اکرم په زمانه کې 200 ایتونه لرل خو کله چې مصحف ولیکل شو تر دې زیات یې، چې اوس موجود دي، څه پیدا نه کړل[18]

2 ـ د الاتقان کتاب لیکوال نقلوي چې د ((أُبی)) د مصحف د سورتونو شمیر یو سل شپاړس ؤ څکه چې د *حفد* او *خلع* په نوم دوه نور سورتونه هم پکې وو[19]

حال دا چې مونږ ټولو ته پته ده چې قران شریف 114 سورتونه لري او د حفد او خلع سورتونو پکې هیڅ نښه نیشته او نه وه.

3 ـ هبة الله بن سلامه په ((کتاب الناسخ والمنسوخ)) کې له انس بن مالک نقلوي چې ویلي یې دي :

د پیغمبر اکرم صلی الله علیه واله په زمانه کې به مو یوه سوره لوستله چې د سوره توبه په اندازه وه او ما یې یوازې یو ایت حفظ کړے دے او هغه ایت دا دے:

((لو ان لابن ادم وادیان من الذهب لابتغی الیهما ثالثاً و لو ان له ثالثاً لابتغی الیها رابعاً و لا یملأ ابن ادم الا التُراب و یتوب الله علی من تاب!))

حال دا چې مونږ ټولو ته پته ده چې په قران کې دغه ایت نیشته او اُصولا دا د قران له بلاغت سره هم سمون نه خوري

4 ـ جلال الدین سیوطی په (الدر المنثور) تفسیر کې له عمر بن خطاب نقلوي چې سوره احزاب د بقرې سورې په اندازه وه او ایه رجم هم په کې وه[20]

نو په دې بنیاد د شیعه او سنی فرقو لړو شان کسانو په قران کې د بدلون او تحریف په هکله ضعیف او سست روایتونه نقل کړي دي دا ضعیف روایتونه د تقریبا ټولو مسلمانانو یعني هم شیعه ؤ هم سنیانو په نظر د منلو وړ نه دي بلکې د قران د ایتونو نص او صحیح او متواتر روایتونه او د پیغمبر اکرم د زرګونو اصحابو اجماع او د نړۍ د ټولو مسلمانانو اتفاق نظر دا دے چې په قران مجید کې هیڅ ډول تحریف، بدلون کمے او زیاتے نه دےشوےاو نه شي کیدے

---

[1]. سوره حجر ایت 9

[2]. نهج البلاغه (صبحي صالح) خطبه 176

[3]. نهج البلاغه (صبحي صالح) خطبه 176

[4]. نهج البلاغه (صبحي صالح) خطبه 198

[5]. اصول كافي لومړی ټوک ، كتاب فضل العلم ، باب الاخذ بالسنه و شواهد الكتاب ، حديث 4

[6]. الاعتقادات 93 مخ

[7]. مجمع البيان ټوک 1، لسم مخ د ځواب (المسايل الطرابلسيات) سيد مرتضی په حواله

[8]. تبيان لومړے ټوک 3 مخ

[9]. مجمع البيان ټوک 1، 10 مخ

[10]. سعد السعود 144 مخ

[11]. اظهار الحق 2 ټوک 130 مخ

[12]. آلاء الرحمن 25 مخ

[13]. آلاء الرحمن 25 مخ

[14]. تفسير صافي لومړے ټوک 51 مخ

[15]. آلاء الرحمن 25 مخ

[16].تهذيب الاصول ،تقريرات امام خميني ټوک 1، مخ 96 (د استاد جعفر سبحاني په قلم)

[17].تفسير قرطبي څوارلسمه برخه 113 مخ د سوره احزاب د تفسير په پيل کې

[18]. .تفسير قرطبي څوارلسمه برخه 113 مخ د سوره احزاب د تفسير په پيل کې

[19]. الاتقان لومړے ټوک مخ 67

[20]. در المنثور 5 ټوک 180 مخ د سوره احزاب د تفسير په پيل کې.

*****